

Andelko Domazet
KRATKE PROPOVIJEDI

437

Služba Božja 4 | 05.

2. NEDJELJA KROZ GODINU

1 Sam 3, 3-10.19

lv 1, 35-42

Danas olako izgovaramo riječ: 'ljubav'. Pritom najčešće mislimo na naše veliko 'ja', dok 'ti' ostaje malen. Isus se *obazre* i vidjevši da idu za njim, upita ih: 'Što tražite?' Isusovo ponašanje zrači ljubavlju: obazriv pogled, suosjećajna riječ. Ljubav znači znati vidjeti da bližnji nešto traži, da mu nešto nedostaje. Istinska ljubav ima oči koje vide tuđe potrebe. Isus je posjedovao takvu tankočutnost. Osjetio je da im nešto nedostaje.

Svaki čovjek bilo kada doživi sebe kao tražitelja. Što međutim tražimo? U evanđelju po Ivanu to je prvo pitanje koje Isus postavlja. Isusa susrećemo kada dopustimo da nas upita: «Što ili koga tražiš?» To je pitanje koje nas poziva na razmišljanje što nam je sve važno u životu. Za kakvim ciljevima težimo? Visoki društveni ugled i položaj? Mora biti još nešto «više» od vlastitog svijeta u kojemu se krećem. Nešto veće, šire, neogranično, beskrajno. Nešto što ostaje, što je stalno i vječno, što pruža našem životu onaj zadnji oslonac, sigurnost. Bez Boga, sve ovozemaljsko je nekako 'premallo'. To je «nemir srca» o kojem piše Augustin. Kada to spoznamo, shvaćamo Isusov upit iz današnjeg evanđelja: 'Što tražite?' Samo onaj koji ustrajno traga, osjeća u sebi čežnju koja gori, neutaženu čežnju duše.

“Ištite i dat će vam se! Tražite i naći ćete! Kucajte i otvorit će vam se!” (Mt 7, 7) Bog se daje onomu tko ga traži. U *bit* aktivne

i životvorne vjere spada osobno traganje. Istina je za one koji je ozbiljno traže, a ne za dokone radoznalce. Nažalost, naše je vrijeme, vrijeme “mrtvih duša”. Kad bi danas živio glavni junak Gogoljevog romana Čičkov, učas bi nagomilao mnogo “mrtvih duša” za svoje lažno bogatstvo. Dok je naše društvo puno “tjelesnog aktivizma”, dotle vlada velika lijenost duha. Kao da su svi pozaspali.

Biblija nam svjedoči o ljudima koji “žeđaju” za Bogom (usp. Ps 42). Kroz povijest kršćanske duhovnosti uvijek je žarka želja, vruća čežnja za Bogom bila glavni pokretački element duhovnog života. Ništa se u životu (veliko) ne postiže ako ne postoji jaka želja. Bogu se može približiti jedino duša ispunjena željom za Njim. “Da želim Tebe, samo Tebe - neka srce moje ponavlja bez kraja. Sve druge želje što smućuju me danonoćno, lažne su i isprazne do srži. Kao što noć u svojoj tami krije molitvu za svjetlom, tako i u dnu duše moje zvoni kliktaj: Ja želim Tebe, samo Tebe.” (R. Tagor).

Isus je postavio dvojici učenika ‘pitanje života’. Njihov odgovor zvuči jednostavan: «Tražimo stan». Zato ga pitaju: «Učitelju, gdje stanuješ?» U drugom licu jednine. Ovaj ‘Ti’ ima svoju težinu. To znači da obojica traže osobu, a ne kuću. Stanovati kod Isusa znači ostati kod njega, imati ‘Ti’ odnos. Tko pronade takav ‘Ti’ odnos u životu, može biti onakav kakav jest, otvoriti se u radosti i u patnji. Tada kažemo: ‘Ovdje se osjećam dobro, ovdje sam kao kod kuće’. Stoga upit: «Gdje stanuješ?» - nije tek ljudska znatiželja. Dvojica učenika žele posvjedočiti kako su u Isusu susrela nešto što nadmašuje sve dotadašnje u njihovom životu.

Ruski pisac Gogolj na jednom mjestu priznaje da je susreo Isusa analizirajući njegovu duševnu veličinu. Ostao je zadivljen Isusovim dubokim poznavanjem ljudske duše. Spoznao je kako se iza te mudrosti skriva njegovo božanstvo i dubok mu se poklonio cijelim svojim bićem. Od tog trenutka, od te spoznaje, napisat će, «sve je za mene u životu postalo lakše». U iskrenom prijateljstvu s Isusom otkrivamo tko je On uistinu. Naše prijateljstvo s Isusom živi od uvijek novog poziva: «Dođite i vidite!» To je poziv na početku novog dana da prihvatimo naše svakodnevne životne situacije duboko svjesni da nas stalno prati njegov pogled brižne ljubavi.

3. NEDJELJA KROZ GODINU

1 Kor 7, 29-31

Mk 1, 14-20

Što je vrijeme? Pitanje je to na koje nije lako odgovoriti. Sveti Augustin jednom reče: «Kad me nitko o tome ne pita, znam. Kad me, međutim, netko upita da mu (tajnu vremena) rastumačim, tada shvatim da ne znam». No, kako 'definirati' vrijeme? Zašto je vrijeme kratko?

Izvanjsko vrijeme je vidljivo na našem ručnom satu, o njemu nas redovito izvješćuju radio i televizija. U majčinoj utrobi vrijeme bijaše jednako vječnosti. Rađanjem počinje otkucavati sat zemaljskog života. Vrijeme teče i omogućuje nam rast i odrastanje, preuzimanje odgovornosti. Prije nekoliko desetljeća počelo se govoriti i o atomskom vremenu. Danas možemo izračunati razliku između sunčevog i atomskog vremena. I dok tako računamo, životni sat teče nezaustavljivo dalje. Postajemo stariji i jednoga dana srce prestaje kucati, vraćamo se u utrobu majke zemlje, a vrijeme opet postaje jednako vječnosti. Što iz svega toga možemo zaključiti? Da nam je vrijeme *darovano*. Kao što nam je vrijeme od začeca do rođenja darovano da postignemo ljudski lik, tako nam je vrijeme od rođenja do smrti darovano da se razvijamo u bogolike ličnosti.

Nadalje, u našem propitkivanju tajne vremena potrebno se zaustaviti i na onome što se teološki naziva 'eshatološko vrijeme'. Koje je njegovo značenje za naš život? Time se želi reći da je Krist donio obrat vremena. S njegovim dolaskom ispunilo se vrijeme. To znači da vrijeme nije čisto kvantitativna veličina, nije samo slijed dana i sati, nego *kvalitativna* veličina. Vrijeme se mjeri prema svome sadržaju. Krist nas svojim dolaskom poučava kako se nebo sije u vremenu. Kako se u našem svakodnevnom životu dodiruje vrijeme i vječnost. Kako je vječnost zrelost vremena (K. Rahner).

Zrela vjera dohvaća u svagdašnjici vječnost. Gdje je čovjek sposoban za čudorednu odluku, gdje odgovorno i ozbiljno svladava životne zadatke, gdje je kadar da se iz ljubavi zalaže za dobro drugoga, gdje god ima žrtve, vjernosti i dobrote, ondje čovjek u vremenu ima *iskustvo vječnosti*. Zato se vremenski i vječni rast ne mogu nikada odijeliti. Otkada je Krist unio vječnost u naše vrijeme, vrijeme je relativno. Ali ono ima svoju važnost. Pripada našoj zemaljskoj egzistenciji. Ono nam je darovano da ga

ispunimo ljubavlju, dužnošću, služenjem. Krist će reći: «Radite dok je dan, jer dolazi noć kad nitko ne može raditi» (Iv 9, 4-5). Uoči smrti, govori: «Malo, i nećete me vidjeti, i opet malo, pa ćete me vidjeti, jer ja odlazim Ocu» (Iv 16,16). Poslije Kristova uskrsnuća ne postoji više noć koja bi priječila da djelujemo zajedno s Kristom za dobro drugih.

Apostol Pavao opominje: «Vrijeme je kratko». On je živio u uvjerenju u skori drugi dolazak Kristov, u paruziju koja bi se trebala zbiti još za njegova života. Odatle potječu njegove pomalo jednostrane i pretjerane izjave: oni koji imaju žene, neka budu kao da ih nemaju; i koji plaču, kao da ne plaču; i koji se vesele, kao da se ne vesele, koji kupuju, kao da ne kupuju, itd. U svjetlu Kristovog dolaska, zemaljske stvari gube na vrijednosti.

Povijest je pokazala da se Pavao prevario s obzirom na uvjerenje u brzi Kristov drugi dolazak. Kroz povijest kršćanstva uvijek iznova bilo je onih koji su pokušavali predvidjeti čak dan i sat Kristova dolaska. Do danas su se takva predviđanja pokazala pogrešnima. Kristov dolazak stoga treba vidjeti u svjetlu događaja uskrsnuća. Svaki dan slavimo njegov dolazak, svaki dan poziva nas na budnost. Jer, u tome Pavao ima pravo, 'prolazi obličje ovoga svijeta'. Lice svijeta se neprestano obnavlja, otvara onom novom što dolazi od Boga. Budimo stoga strpljivi i budni, jer Bog svaki dan dolazi i kuca na naša vrata.

4. NEDJELJA KROZ GODINU

Pnz 18, 15-20

Mk 1, 21-28

Na jednom mjestu danski mislitelj S. Kierkegaard opisuje mudrog čovjeka kao onoga koji ustrajno otkriva životne istine. I ta otkrića ostavlja budućem pokoljenju. On živi na takav način da cjelokupno njegovo djelovanje i ostavština mogu biti drugima uzor. Ovo zapažanje na poseban način vrijedi za Isusa. «I poče naučavati...», napisat će Marko u današnjem evanđelju. Isus je jedinstveni Učitelj. Slušateljstvo je bilo zahvaćeno njegovim naukom, ljudi su osjetili duh božanske mudrosti koji progovara iz njega.

Ako je Isus učitelj, tada smo pozvani vidjeti sebe kao učenike. Riječ 'guru', doduše, nije uobičajena u kršćanskom rječniku. Naslov 'učitelj', međutim, u evanđelju se koristi pedesetak puta.

Isus ima sve odlike istinskog duhovnog učitelja. On ne poziva učenike kako bi ojačao osjećaj vlastite vrijednosti ili gradio kult ličnosti. On izričito odbija postati 'zvijezda' ili 'hit-guru'. Isus nije htio da ga *obožavamo*, već da ga *sljedimo*, da budemo njegovi učenici i prijatelji. Zato je za vjeru jako važan odnos između učitelja i učenika. Tko je učenik? Učenik je netko tko priznaje da ima nešto naučiti i da njegov učitelj barem trenutno više zna od njega. Učenik nije ugrožen autoritetom učitelja. U odnosu s učiteljem individualnost učenika nije uništena, već je preobrazena. Istinski učitelj ne veže učenike na sebe, već ih, kao Isus, upućuje na Oca.

Teolog Eugen Biser napisao je knjigu pod naslovom «Unutarnji učitelj». U knjizi razvija misao svetog Augustina o 'nutarnjem učitelju' (magister interior). Augustin pišući o svom duhovnom iskustvu, kaže: «Onaj od kojega tražimo savjet je onaj koji uči, Krist za kojega se kazalo da stanuje u nutarnjem čovjeku, ili nepromjenjiva snaga i vječna Božja mudrost.» S pozivom na Fil 3,15 i Ef 3, 16sl. svjedočenje "Krista u nama" stalno je prisutno kao izravna objava Boga čovjeku. Krist je dakle nutarnja istina, svjetlo koje prosvjetljuje svakog čovjeka, svjetlo koje sjaji u čovjekovoj nutrini. Zato Augustin kaže: «Naše prosvjetljenje je participacija Riječi, tj. onoga života koji je svjetlo ljudi.» I na drugom mjestu: «Ako u vama ne bi bilo onoga koji vam daje objavu, ja bih govorio u prazno i uzaludne bi bile moje riječi.» Pretpostavka tog nastanjanja je vjera.

Isus nije želio da se ljudi prepiru oko njegovog učenja, da Istina bude zapriječena dogmatizmom i fanatizmom, već da budemo spremni čuti unutarnje poticaje. U našem srcu stanuje Krist kao Učitelj. On nam otvara oči, te možemo vidjeti ono što je on vidio, iskusiti ono što je on iskusio. Zato je potrebno odvažiti se imati osobni *odnos* s Kristom. Naše 'ideje o Kristu' mogu lako postati 'okvir', a ne prag koji nas uvodi u svijet začuđenosti, zahvalnosti, ljubavi i svjedočenja.

Upitajmo se: Što nam novo Isus govori o životu, Bogu i ljudima? Jesmo li u dodiru s našim unutarnjim učiteljem? Čujemo li nutarnji glas koji nam pokazuje put? Jesmo li našli odgovore na temeljna životna pitanja? Jesmo li sretni? Činimo li sretnima druge? Nažalost, kroz stoljeća rijetke su osobe doista živjele svoj život nadahnjujući se Isusovim učenjem. To je razlog zašto milijuni ljudskih bića ispovijedaju da su kršćani ali nisu sretni niti duhovno zadovoljni. Većina su poklonici, a rijetki sljedbenici. Tko ustrajno slijedi Kristov nauk, bit će obilno blagoslovljen.

5. NEDJELJA KROZ GODINU

1 Kor 9, 16-19.22-23

Mk 1, 29-39

U svijesti vjernika prevladava slika o Isusu kao neumornom putujućem propovjedniku i iscjelitelju. U Novom zavjetu, međutim, evanđelisti izričito spominju kako je Isus molio. Ova činjenica je mnogo više od pobožnog poticaja kako i mi trebamo moliti. Molitva je temelj Isusovog života i djelovanja. Isus se često povlačio u osamu kako bi se molio svom Ocu. *Rano ujutro, još za mraka, ustane, izađe i povuče se na samotno mjesto i ondje se moljaše* (Mk 1, 35).

Evandeoski odlomak, možemo reći, opisuje Isusov radni dan: molitva, rad, odmor. Molitva je prvi korak prema djelovanju. Isus u molitvi nalazi snagu i nadahnuće za svoje djelovanje. Ona je pokretala njegove ruke da pomažu i ublaže ljudsku nevolju. U susretu s ljudima živi ono što je u razgovoru s Ocem spoznao kao svoje poslanje. Isus je u molitvi naučio tko je Bog i što Bog od njega traži. U molitvi je naučio oslušivati Božju volju, predati se. U molitvi je pobijedio strah i osjetio pomoć anđela koji ga je ohrabrio (usp. Lk 22, 44). U molitvi je našao snagu da ide do kraja svoga križnog puta.

«Kad ga nadoše, rekoše mu: ‘Svi te traže’. Kaže im: ‘Hajdemo drugamo...’». Isus nije dopustio da ga uvjetuju emocije učenika i očekivanja mnoštva naroda. Ne koristi trenutke oduševljenja mase. Isus bijaše silan na riječi, ali nikada nije bio ideolog, frazeolog, retoričar. On je uvijek dolazio iz molitvene šutnje i zatim progovarao. Dok se u skrovitosti svoga srca moli Ocu, zna da se događa nešto unutra, oku nevidljivo, što je presudno za njegovo poslanje. U tim trenutcima, naime, On daje prostor Duhu Božjem da radi u njemu. Tada niče sjemenje.

U svojim počecima kršćanstvo nije stavljalo toliko naglasak na izvanjskim formalnostima religije. Mi vidimo da su naše crkve postale odveć formalističke i lišene duha duboke molitve i istinskog zajedništva s Bogom. Danas su vjernici u crkvama samo tijelom, a njihova je misao negdje drugamo. Tolika rastresenost posljedica je duhovnog stanja kršćanske vjere. Nedostatak dubokog i iskrenog zajedništva s Bogom, sabranosti u Bogu, osobne komunikacije s Bogom, teški je propust u prakticanju kršćanske vjere. A upravo je odlučujuće znati preusmjeriti naš duh (misao) od zabrinutosti do povjerenja, od mentalne rastre-

senosti do sabranosti, od nemira do mira. U tom pogledu, osobno iskustvo S. Kierkegaarda je poučno: «U trenutku kad je moja molitva postala unutaranjija, osjetio sam sve manju potrebu govoriti. Na koncu, postao sam sasvim tih. Od govornika postao sam slušatelj. Spoznao sam kako moliti znači šutjeti i slušati».

Naše razmišljanje o Isusu molitelju ne može zaobići neka pitanja: Kakva je naša molitva? Je li ona preobražava negativne misli, osjećaje, riječi i djela? Mijenja li molitva naše odnose prema drugim ljudima? Znamo li u molitvi dosegnuti nutarnju jasnoću? Pobjeđujemo li molitvom naše strahove i nemire? Neophodno je ponovno otkriti kontemplativni vid Isusove molitve: sabranost, mirnoću, oslobođenost, ispražnjenost, povjerenje bez riječi, šutljivo počivanje i odmaranje u Bogu, blagost i suosjećanje, svjetlost u nama i pobratimstvo sa svima. U psalmu 103 čitamo: 'Ne zaboravi dobročinstava njegovih!' Često je *zaborav* razlog zbog čega je mnogim ljudima teško moliti. Tko zaboravlja dobročinstva, zaboravlja Dobročinitelja. Molitva započinje kada se zahvalno sjetimo dobročinstava Božjih.

6. NEDJELJA KROZ GODINU

Lev 13, 1-2.45-46

Mk 1, 40-45

Tjelesne bolesti i duševne patnje u stalnom su porastu. Neka istraživanja pokazuju da gotovo nema obitelji u kojoj netko ne boluje. Koliko čežnje, koliko nade ljudskog srca odzvanja u riječi izlječenje, ozdravljenje! Nije nam stoga teško shvatiti zašto je gubavac iz današnjeg evanđelja, iako je to zakonom izričito bilo zabranjeno, pristupio Isusu nošen nadom i vjerom u ozdravljenje. Isus ganut, pruži ruku i dotače ga se, te gubavac ozdravi.

Uočimo jedan detalj: Isus ne želi publicitet. Stoga mu reče: «Pazi, nikome ništa ne kazuj...». Izlječeni gubavac, međutim, nije poslušao. Dočim se udaljio, stao je uvelike razglašavati i pripovijedati što mu se dogodilo. Mi bismo rekli: Kad je srce puno, ne mogu usta šutjeti! Evanđelist konstatira: 'I više nije mogao javno u grad...'

Zašto je Isus naložio šutnju? Ponajprije, zato da Ga se ne bi degradiralo u nekog spektakularnog čudesnog iscjelitelja. To bi bilo odveć jednostran i površan pristup njegovoj osobi i poslanju. Nadalje, gubavac je javnim razglašavanjem ugrozio dubo-

ki smisao iscjeljenja. On je povrijedio intimnost odnosa između njega i Isusa. Ako se odnos između dvije osobe previše izloži javnosti, biva uništen. Ono bitno u međuljudskom odnosu ostaje tajna. Osim toga, sve ima svoje vrijeme dozrijevanja. Stoga nije dobro govoriti o nečemu što još nije dozrelo za javnost. Valja se najprije povući u tišinu, razmišljati, a zatim, eventualno, oprezno i prikladno drugima svjedočiti.

O jednom modernom iskustvu ozdravljenja, dvije tisuće godina kasnije, pripovijeda svećenik B. Tyrell u knjizi *Kristoterpia*. Njegova knjiga svjedoči o živom i ozdravljujućem susretu s Kristom. Na temelju vlastitog iskustva autor zaključuje da su današnji kršćani postali površni i puni sumnji tako da Krist ne može u njima djelovati i pomoći im. Susret s izliječenim gubavcem poziv je da ispravno shvatimo što je to zdravlje u *evanđeoskom* smislu. Ono nikako ne može biti samo kada tijelo 'dobro funkcionira', kada smo 'u formi', kada se poveća radna učinkovitost, itd.

Zdravlje u evanđeoskom smislu znači mnogo više: da me Bog može upotrijebiti, da je moj duh zdrav. Jer, postoje i 'bolesti srca': hladnoća, neosjetljivost, sebična ljubav, volja za nadmoću, itd. Ljudi koji ne traže Boga, oni su uvijek bolesni. I kad su zdravi, oni su bolesni. Jer, dok su u zdravlju, već se boje da će dobiti kakvu bolest. A kad su u bolesti, nemaju nade. Čovjek koji je u Bogu, on je uvijek zdrav. Pa i onda kada oboli, on je u Bogu zdrav, jer zna da ga Bog želi i u bolesti nečim dragocjenim zaodjenuti.

Isusova temeljna praksa u ophođenju s bolesnicima potvrđuje da se liječenje odvija iznutra prema van, snagom Božjom u nama. Konkretno, to znači da slabosti duha donose slabosti tijela. Nesigurnosti u duhu čine i naš psihički hod nesigurnim, a naše fizičko tijelo postaje ranjivije i izloženije bolestima. Čovjekovo unutarne oblikuje njegovo izvanjsko.

7. NEDJELJA KROZ GODINU

Iz 43,18-19.21-22-24-25

Mk 2, 1-12

Je li moguće vjerovati u obrat kada je čovjek na izmaku snaga, kada ga pritišću brige, kada mu je lice ukočeno od nezrecive patnje, kada ujutro, čim se probudi, pomisli: 'O Bože, ne

mogu više dalje! Je li u mrkloj noći ipak postoji zvijezda nade? Evanđeoski odlomak odgovara potvrdno na postavljeno pitanje. Pred Isusa 'četvorica' donose uzetoga. Ti ljudi žele pomoći, ublažiti mu bol, svi zajedno vjeruju, nadaju se, svi su uvjereni: učitelj može pomoći. «Vidjevši njihovu vjeru...». Isus najprije izgovara riječ *oproštenja* i bolesna duša ozdravlja. Zatim, izgovara drugu riječ koja pokreće njegove udove. 'On usta, uze svoju postelju i iziđe naočigled svih koji ostadoše zaneseni...'

I Crkva u kojoj se kao vjernici okupljamo nedjeljom jest 'kuća' u kojoj Isus pomaže. Postavlja se pitanje: je li naša vjera u Isusa tako velika da, u prenesenom smislu, otvorimo 'krov kuće' kako bi donijeli uzetost pred Isusa? Imamo li oči vjere, srce koje je spremno primiti oproštenje? Imamo li hrabrosti ojačani Isusovim riječima nositi teret života?

U Kafarnaumu, čitamo u evanđeoskom odlomku, bijahu okupljeni mnogi pred i oko kuće, ljudi koji su došli iz različitih pobuda: neki su tu zbog istinske potrebe da čuju Isusa, drugi opet iz radoznalosti, ili pak sumnjivih nakana, kao što su to bili pismoznanci koji počеше 'mudrovati u sebi'. Ipak, svima njima bijaše relativno dobro. Oni nisu morali zbog uzetosti biti donešeni. Stoga je važno pitanje: *Gdje smo mi, kad nam ide relativno dobro?* Ne smijemo smetnuti s uma da je uzeti iz evanđelja poduprt onom četvoricom koja su ga donijeli pred Gospodina i tako pokazali svoje milosrđe, solidarnost, suosjećanje.

Bodriti slabe – koliko smo još svjesni te zadaće kršćanske zajednice? Jer, i kršćanska zajednica treba sudjelovati u Isusovom spašavanju i ozdravljanju. U svakoj zajednici postoje oni koje treba 'donijeti'. Izvanjski gledano, to su starije i onemoćale osobe, osobe s različitim fizičkim i duševnim oštećenjima, kroničnim bolestima. Njih je potrebno duhovno i duševno ojačati. Osobito je važna tzv. 'terapija riječima' (E. Biser): kada se riječima pokušava bolesnika dovesti do svijesti o njegovim unutrašnjim kočnicama i blokadama; kada naša sudionička riječ nastoji slomiti okove ljudske osamljenosti; kada naša ohrabrujuća riječ pokušava učvrstiti nagriženo samopouzdanje; kada naše tješiteljske riječi mogu biti djelotvorne na temelju istinskog suosjećanja i uživljanja.

U životu se najčešće izmjenjuju dvije uloge iz današnjeg evanđelja: nositi nekoga i biti nošen. Gdje je prava vjera na djelu, tu se otvara 'krov' iznad Isusa koji pronađe i liječi ljudsko srce, spašava i ozdravlja čovjeka.

8. NEDJELJA KROZ GODINU

Hoš 2,16-17.21-22

Mk 2, 18-22

U Bibliji se stalno izmjenjuju nastojanja da se Božja ljubav predoči ljudskom, zaručničkom i bračnom ljubavlju, a ta ljudska ljubav da se prosvijetli i ostvari po uzoru na Božju ljubav. Prorok Hošea vjesnik je Božje ljubavi kao zaručničke, ženidbene ljubavi. Koliko je takva ljubav uopće prisutna u našem odnosu prema Bogu? Može se dogoditi da sve u životu ljubimo ljubavlju koja je mnogo toplija od onog blijedog i hladnog osjećaja kojega čuvamo za Boga. To je zato što se nerijetko Boga doživljava isključivo kao 'svemogućega'. A takvog se Boga teško voli. Njega se možda bojimo (tako često spominjani 'strah od Boga'), poštujemo ga, divimo mu se, ali ljubav je nešto drugo. *Ne zaljubljujemo se u svemogućnost.*

Analizirajući prirodu odnosa čovjeka prema Bogu, možemo razlikovati šest susljednih faza. Tako odnos čovjeka prema Bogu može biti sličan onome stavu kojega *rob* ima prema gospodaru. Dakle, tu se radi o jednoj servilnoj ljubavi, u njoj nedostaje toplina i intimnost prave ljubavi. Nadalje, odnos Boga i čovjeka je sličan odnosu prijatelja prema prijatelju. Čovjek ljubi Boga vidjevši u njemu jednog *izvanrednog prijatelja*. Odnos Boga i čovjeka je sličan odnosu roditelja prema djeci. Pobožnik ljubi Boga s osjećajem dobrog *roditelja* prema sinu kojeg posebno voli. Odnos Boga i čovjeka je sličan odnosu sina prema svojim roditeljima. Pobožnik se smatra *sinom* u odnosu na Boga kojega ljubi djetinjim osjećajima. Odnos Boga i čovjeka je sličan odnosu vjerne *supruge* prema ljubljenom suprugu. To je božanska ljubav koja se očituje u potpunom osobnom davanju Bogu. Na poslijetku, odnos Boga i čovjeka je sličan onome *zaručnice* prema zaručniku. To je goruća i strastvena ljubav.

Isus u evanđeoskom odlomku mudro reče: 'Nitko ne prišiva krpe od sirova sukna na staro odijelo. Inače nova zakrpa vuče sa staroga odijela pa nastane još veća rupa'. Logiku zakrpe na odijelu, u prenesenom smislu, možemo primijeniti na naš odnos s Bogom. Naš odnos s Bogom može biti sličan sirovoj zakrpi na starom odijelu. To je slika o Bogu koja je prevladavala kod farizeja. To su oni koji u religiji ne traže ljubav, nego formalističke zakone.

Isus će reći: ili se odlučujemo za nove ili za stare mješine. Nažalost, često se bojimo ulijevati novo vino u nove mjevove. Grčevito želimo sačuvati stare zakrpe, stare mješine, prevladane predodžbe, opiremo se istinskoj obnovi koju donosi Isus. Tko želi dosljedno prigrliti držanje prema Bogu koje je Isus navijestio i osobno živio kao primjer, taj zna da je čovjekovo srce mjesto Božjeg prebivališta. On ide kroz život s Isusom u novoj odjeći, noseći novo vino (njegovo učenje) u novim mjevovima (u obraćenom srcu).